

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . —
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Pa pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . —
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vrednisto in opravništvo
je v gospodskih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno dvestopen-
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskajo 1krat.
5 kr., če se tiskajo 2krat.
4 kr., če se tiskajo 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačat-
kolek (štampelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 6.

V Mariboru 14. januarja 1869.

Tečaj II.

V Mariboru, 13. jan.

Bilo bi povsem nepravilno tirjati od naše države in njenega začas-
nega vodstva, da bi se državljanom na vse rano jutro še v posteljo pošiljala
uradna „Wien. Zeitg.“, „Laib. Zeitg.“ ali kateri drugih nekolikovanih, z dvo-
nim cesarskim orlom okinčanih in z ministersko milostjo obdarovanih časni-
kov, ki bi začudenemu državljanu veselo naznanjal, kakih novih dobrot na
državnem, narodnem, političnem in socialnem polju mu je skrbno minister-
stvo med tem v naročje vrglo, ko je on spal sladko spanje dobrega, torej
svoje davke plačujočega, sicer pa molččega državljana. Naravne razlike
posameznih avstrijskih narodov, in pa pregrehe poprejšnjih vladajočih nedr-
žavnikov, ki so te razlike iz absolutističnih namenov le širili in nahajali pri
tem škodljivem ravnanju kupljivih podpornikov vsake vrste, stvarile so to-
liko navskrižnih koristi, toliko nasprotnega mišljenja, toliko različnih tirjatev
in želj, da bi moral biti res nekaj več kakor „meščanski“ minister, kdor bi
hotel v Avstriji zdaj že postavbe, zaukaze in druge potrebne naredbe te bice
dajati vedno zadovoljnim in srečnim državljanom. Malo bo v Avstriji poli-
tičnih otročaje, ki bi tega ne priznavali in nam radi ne pritrdjevali, da mož,
ki bo znal vsem narodom in deželam ob enem ustrezati, nima še niti reda
prve ali druge vrste, niti upanja postati grof ali vsaj baron, če te „časti“
ni že po stariših podedoval. Po politični hrani, katero smo dozdaj živili
in svobodnostni odgoji, s katero so za nas skrbeli, tudi nismo še toliko raz-
vijeni, da bi že na pomaganje klicali, če beremo v uradni „Wien. Zeitg.“
tu pa tam tako lepih stvari, kakor je n. pr. uradno razpisovanje davkov,
novaška naredba, kaka nova postava o davku na krvi in premoženju, o spo-
štovanju viših oblastnih itd., dasiravno vse te stvari — naravnost povedano —
ni kratko ni malo niso po našem okusu. Dá, tako skromni smo, da bi še ne
mrnrali, ko bi se izjemoma odkrhnila tu pa tam celoti in državi na korist
kaka naših novih svobodščin, dasiravno bi se ne smelo mnogo krhati, ker
bi bili sicer prehitro pri kraji. Vse to in morebiti še kaj hujega bi darež-
ljivo pretrpeli, ko bi se sem ter tje, le o velikih praznikih zasvetilo in bi
smeli veselo reči: Hvala Bogu in ministerstvu, zdaj smo prišli tudi mi na
vrsto, zdaj je tudi nam padla politična drobtinica z državne mize! — Zelo
nevarno znamenje pa se nam zdi in upanja do mirnega razvoja in napredka
državnega nam nikakor ne daje, če mora državljan toliko onega časa, kar mu
ga ostaja še po skrbi pred davkarsko eksekucijo in državnim pravdnikom
in po potrebnem branji uradnih razglasil, porabiti v to, da si želi še šesti
čut, s katerim si bo kontroliral svoje petero sedanjih čutov in pazil ali se
mu ni kateri med avstrijskim novorejevanjem pogubil, ali pa če se mora
državljan tolikokrat zgrabiti za glavo in se resno vprašati: Ali še živimo,
ali res umiramo; ali plavamo ali po zraku letamo? Tako n. pr. smo se te
dni za glavo zgrabili in si prav resnično želeli še šesti čut, ko smo brali po
uradnih časnikih, da je ministerstvo izmed postav sklenjenih po raznih de-
želnih zborih izbralo, cesarju v potrjenje predložilo in ga tudi dobilo za dve
postavi, kterima samima na sebi sicer ne bomo nikakor neke relativne ko-

ristnosti odrekli, pri katerih smo si — no, ker prav po pravici govoriti ne
smemo, recimo vsaj — želeli, da bi slavno ministerstvo svoj dragi čas in
cesarjevo pozornost obračalo na važnejša vprašanja, na vprašanja, pri katerih
nujnim reševanju gre Avstriji za: biti ali biti ne! Mišljeni postavi ste pa
sja postava za Kranjsko in hroščinska ali kebrovska postava za Avstrijan-
sko! Prva določuje, kako se bo tam nalagal pasji davek, druga, kako se bodo
tu pokončevali hrošči. Oboji morebiti ste ne napačne stvari, dasiravno jima
ne moremo dati važnosti niti, katero jima je prisvojel eden naših znancev, niti
one, katero je menda v njih videlo ministerstvo, da jih je iz toliko važnejših iz-
bralo. Naš znanec je velik logikar in tirja vsako stvar do zadnje konsekvencije.
Ta nam je dokazoval, da je s tema postavama Avstriji napočila nova doba in
takole razpeljeval: „Kako natanki znamo včas v Avstriji biti, znano Vam je
iz izvršilnih naredeb k verskim postavam, kjer so se n. pr. zakonske zadeve
določile do najmanjšega oglasa in zapisnika. Znano Vam je menda tudi, da se
pri nas vsak predmet nadačevanja (steuerobjekt) in da bi bil še tako nego-
spodarski z največjo skrbjo — vsaj principijalno — varuje. Kaj ko bi prišla
kaka finančna kapaciteta in rekla: Pes je predmet nadačevanja, varujmo
ga! in bi osnovala tako lepih postav o pasji osebnosti in svobodi, da
bi se konečno človek sam jel vpraševati, ali bi ne bilo bolje — seveda le za-
rad osebne varnosti in vsakdanje svobode, da bi tičal v pasjem mehu, kakor
da nosi svojo grešno kožo po svetu? In dalje! Ali ni pričakovati, da pri
naši temeljitosti vstane kak slavohlepen politikar in začne pridigovati kri-
žarsko vojsko proti hroščem! Kako lahko bi ta v svoji sveti jezi nasvetoval:
Volilna pravica naj se ne odločuje več po številu davka ali po posebnem
socialnem stanju, ampak po vbilih hroščih; kdor jih je ubil 1000, sme ži-
veti, kdor jih je vbil 10000, sme voliti in voljen biti; volilna doba pa naj se
raztegne od enega kebrovega leta do drugega. In dandenes, ko najde vsaka
bedarija svoje privržence, ne mogel bi tak reformator dolgo biti brez svoje
stranke!“

Kratek čas, katerega nam je napravil naš norčivi logični znanec, ni
nam mogel vdušiti prepričanja, da Avstrijo niso v sedanje dvomljivo in ne-
varno stanje spravili niti nenadačeni psi niti melanholični majinski hrošči,
ampak da je črva, ki avstrijsko deblo spodjeda, drugod iskati; da tu v prvi
vrsti stoji nezadovoljnost narodov. In kako se postopa tej nasproti? Pasji
davek naj bi bil še ostal med mrtvimi in hrošči naj bi se bili še dalje svo-
jega enotnega življenja veselili, ministerstvo pa naj bi bilo v roke vzelo in
spodobno rešilo česko deklaracijo, gališko resolucijo in ker Slovenci nimamo
dozdaj še nobenega takega skupnega javnega spisa, nam naj bi se bila vsaj
potrdila polovičarska postava o ravnopravnosti na Kranjskem, ki se je mini-
sterstvu ob istem času izročila kakor pasja postava. Da molčimo o deklaraciji
in resoluciji, kateri bodo vedeli Čehi in Poljaki sami zastopati in ostanemo pri
ravnopravnosti! Ne le §. 19 in Slovincem se noče skazati poštena postavna
pravica, ampak država sama na Slovenskem silo trpi! Od 27. dec. 1867
ima vsak količjak podučen Slovenec nepremakljivo prepričanje, da ima pra-

Listek.

Pismo iz Prage.

(Dalje.)

Kacih 10 korakov od tehnike, na levo se pride na Betlehemske trg.
Tukaj stoji hiša št. 254, kjer je stala nekdanj Betlehemska cerkev. To cer-
kev je Vencel IV. zidati dal in postavil tam pridigarja za česke pridige.
Eden teh pridigarjev je bil Jan Hus. od 1401—1414, tu je pridigoval svojo
vero. Cerkev je po husitskih vojskah postala vseučiliška, in iz nje roke so
jo dobili Jezuiti, ki so jo toliko časa imeli, da jo je cesar Jože II. dal po-
dreti. Dolgo časa je stala v tej cerkvi prižnica Husova, ravno tako dolgo
se je videla tudi Husova soba.

Pojdiva zopet nazaj v dominikanske ulice, iz teh mimo krasne Clam-
Gallas-ove palače na klementinum, ali prejšnje kolegije Jezuitov. Cesar
Ferdinand I. je poklical l. 1556 Jezuite v Prago, kateri so potem še le l. 1653
jeli zidati to velikansko poslopje, v katerem je 7 dvorišč, 2 cerkvi, in ktera
ima 4 velike in 2 majhna stolpa. Zdaj je tukaj semenišče in učilnice teo-
logične in filozofične fakulte.

V enem teh 7 dvorov je spominek študentov, ki so padli l. 1848.
Ravno tu je tudi zvezdarna (sternwarte), po kateri se vse ure železniške na
celem Avstrijskem ravnajo.

Skozi „Clementinum“ greva in prideva pred most, in sicer pred zi-
dani ali Karlovi. Najpred vidiva tu črni staronemški mostovski stolp (brücken-
thurm), ki je bil l. 1451 zidan. Na vodni strani se vidijo kroglice iz Šved-
ske vojske l. 1648. Pred stolpom na desni stoji monument Karla IV., kte-
rega kaže, ko ravno vstanovlja vseučilišče. Monument je postavljen
leta 1848, o 500letni svečanosti vstanovitve vseučilišča. — Staromeški
most je 1572 čevljev dolg, 33 čevljev širok in 42 čevljev nad srednjim sta-
njem vode, ima 16 obokov 69 č. zveze, in stoji na 17 po 28 č. debelih ste-
breh. Na teh stebreh stoji na vsaki strani 28 znamenj (statuen). Karol IV.
ga je začel zidati l. 1357, izdelan pa je bil še le l. 1503 pod Vladislavom
II. — Ker greva na Malo stran, morava iti na desni strani, da naji policaj

ue bo opominjal. Tu prideva malo korakov od stolpa k velikemu pozlače-
nemu križu. Do sem so bili prišli 26. julija 1648 Švedi z Male strani, ker
jih pa študentje niso pustili dalje, so se morali zopet vrniti. Križ ta je, ka-
kor sem rekel zelo pozlačen, prišel na mesto lesenega, ki je prej tam stal
l. 1660. L. 1696 ga je nek žid zasmehoval in moral zato veliko kazen pla-
čati, s katerim denarjem se je napravil hebrejski napis, katerega brati ne
umem. — Dalje korakaje prideva na mesto, kjer je kakor pravijo, sv. Janez
Nepomučan zadnjikrat stal in bil potem v Vltavo vržen. To mesto zana-
muje marmelnasta tabla v zidu s zlatim križem, kteremu se pozna, da ga
pogosto ljudje poljubujejo, Letnice so si tukaj navskriž. V knjigi „življenje
svetnikov“ se najde, da je bil sv. Janez l. 1383 v Vltavo vržen na tem me-
stu. V zgodovini tega mesta se pa bere, da most na tem mestu še takrat
ni stal, ampak bil za celo stoletje pozneje napravljen. — Kacih 10 ko-
rakov naprej je bronasta statua sv. Janeza od l. 1683, toraj že 46 let pred
tem postavljena, ko je bil sv. Janez za svetnika spoznan. Zarad tega trdijo
eni, da je postavljeno to znamenje v spomin Jana Husa, razlagaje, da je
obraz Husov, le obleka in zvezde okolo glave sv. Janeza. Kaj je na tem pravega
ne bom določeval. Tukaj je vsako leto 16. maja velika svečanost in most
za vozove 3 dni zaprt. Pri takih prilikah je na mostu taka gnječa, da sko-
raj celi teden ni moč priti čez most, ker se nekteri romarji po dva dni ne
ganejo z mosta, ter tudi tam spé.

Mnogo si že videl krasote v lepih domačih krajih, po strmih plani-
nah, vendar bi mi pa gotovo pripoznal, da je malo kje tako prijetno uživati
svetlo poletno noč kakor ravno na tem mostu, ali pa na bližnjem bregu
(Quai), katerega ti bom pozneje popisal.

Poletni večer, pridi sem na most, ko bo svetil mesec, kateri te bo go-
tovo tako razveseljeval tukaj, kakor zaljubljenega povsod, ko boš videl, kako
ga Vltava na tisoč in tisoč koscev pretgati hoče, ko boš videl bliščeče okna
pred teboj stoječega grada na Hradčanih, na drugi strani pa Ti bodo doneli
prijetni glasovi narodne godbe iz bližnjega streleckega otoka. V takih no-
čeh boš mislil, da si v raji. Poletne dneve pa bi mislil ravno nasprotno,
namreč, da si v pekl, ker solnce ni v celem mestu nikjer tako vroče kakor
ravno tukaj.

vico do popolne jezikove ravnopravnosti, država pa sveto dolžnost braniti ga na vse strani v tej pravici. In kako ga brani? Glej c. kr. namestnijske odloke Vranjski in Ptujski čitalnici, glej odlok političnemu društvu v Mariboru, glej nemške odloke na slovenske vloge po vsem Slovenskem; pojdi po pisarnicah, kjer se vedno sem pa tje trd Nemec trdemu Slovincu sodbo dela, pojdi po učilnicah, odpiraj oči v javnem življenju in našel boš takih priččin več, kakor ti jih morejo oglašati slovenski časniki. Mi tega vsega nikomur, naj manj pa uradnikom in uradnjakom očitamo, ker ne vemo, kake višje zaukaze imajo oni, kako se je njim raztolmačil §. 19.

Da se dvojno in sicer nasprotno tolmači, tega nam ne more nihče ometati. In tu je državna škoda! Avstrija se imenuje pravno državo, a vendar ne vemo, kaj je naša pravica, kaj drugih dolžnost! Da se nam ne daje popolna ravnopravnost, gotovo nam je na veliko škodo, a še na mnogo večjo škodo je državi, ker iz sedanjega dvojnega tolmačenja §. 19. raste nezaupanje do državne pravičnosti, do njene moči to brezobzirno izpolnjevati, kar se je za pravo in pravico spoznalo, oklicalo in s svetimi prisegami vtrdilo, širi nezaupanje do izvršujočih državnih organov, o katerih se misli, da svoje dolžnosti ne spolnujejo in ta nezaupnost naglo prestopa iz strogo jezičnih mej na vse poslovanje državnih organov, ker je hitro storjena sodba: kdor je svoji dolžnosti v eni stvari nezvest, ne more jo posebno negovati v drugi — z eno besedo širi se in raste kakor popoldanska senca med prebivalstvom — državna nemoralnost. V interesu državne moralnosti in države, ki je viša nego to ali ono ministerstvo in njegovo prijateljstvo, povzdigu-jemo tu še enkrat svoj glas, pa ga ne obračamo do vlade, ki ima ravno opraviti z raznimi hodečimi in letečimi živalicami, ampak obračamo ga do slov. državnih poslancev, ki so sami prejšnje čase in tudi v zadnjem kranjskem deželnem zboru še tako navdušeno govorili za obveljavo slovenske ravnopravnosti. V sedanjih novoletnih počitnicah so se sami iz nova prepričali o slabem stanju jezikove pravice. V kratkem se vrnejo v državni zbor, v ktere-ga jih sicer nismo nikdar želeli, kakor še stokrat manj želimo, da bi se od tam vračevali vedno le s praznimi rokami, neizpolnjenimi obljubami in goljufanim upanjem.

Da vlada iz lastnega nagiba nima posebne ljubezni do §. 19., kaže jasno dovolj, da mu eno celo leto ni hotela pripreči izvršilne postave, da se ni niti slišalo ali bralo, da bi na njo le od daleč mislila; da pa iz sedanjega nedoločnega stanja žuga slovenskemu narodu in avstrijski državi velika nevarnost, potrebuje tako malo dokazovanja, kakor da je vseh rodoljubnih mož, torej posebno narodnih poslancev največja dolžnost pravico dati postavi, narodu in državi. In daleč, zares daleč bi bilo moralo priti že v državi in narodu, ko bi pogumni, delavni, darežljivi in žrtovalni a razumni možje, ki delajo za materijalno in dušno izboljšanje in požalunjenje svojega naroda in njegovih naprav, ko bi taki možje izgubili vse upanje, da pridejo do zaželenega cilja. Da naši poslanci tega upanja niso še izgubili, naj pokažejo z možgato besedo in naj dalje ne dopuščajo, da bi se slovensko ime le tedaj razlegalo po državi in zbornici, kedar poslanec dr. Schindler brije svoje priskutne burke o slovenskem vojvodinskem klobuku. G. poslanec dr. Toman nam je sam na svoja usta pravil, da je le on spravlil §. 19. v državne osnovne zakone. Do njega se torej posebno obračamo in ga živo prosimo, naj ne dopušča dalje, da bi to edino njegovo zakonsko dete hiralo brez postave in varuha, ali moralo le beraške milosti prositi od duri do duri. Naj zopet enkrat povzdigne svoj izgovorni glas in pobešeno slovensko zastavo ter državnemu zboru neposredno predloži postavo o narodnostih, ktero sta že pred leti izdelala z nemškim poštenjakom Fischhoffom. In ko bi se njegov glas tudi nevslišan razletel med lesenimi stenami, ko bi državni zbor,

ki se domisluje, da stvarja pravno državo, ne hotel slišati klica po pravici in pravičnosti in z odprtimi očmi ne videti, da so najboljši državni prijatelji ki svari in nevarnost kažejo: naj bo gosp. dr. Toman tudi potem še prepričan, da slovensko ljudstvo ne bo zaostalo za onim največim in najmanjpre-magljivim narodom davnega staroveka, kteri se je tudi premaganemu vojvodu, ko se je domu vrnil, zahvaljeval, da ni hotel obupati nad imenom, častjo in svobodo svoje očetnjave!

Narodno gospodarstvo.

Živinska sol.

Znano je, da je bil preteklo leto sklenil državni zbor, da se zda ne bo več prodajala živinska sol. Pri tej priliki je tolažil g. kmetijski minister Potocki kmetovalce in gospodarje, kterim je morala ta naredba prave neljuba in škodljiva biti, in obetal, da se bo razpisala nagrada za najboljšo metodo, po kateri bi se dala kuhinjska sol tako popačiti, da bi ne bila več za človeško rabo, in da se bo potem brez škode za državno blagajnico za živino prodajala po tej novi metodi popačena sol. Nagrada se je bila razpisala, nasvetovalcev, ki bi si bili radi zaslužili lep denarec, je bilo več kakor bi si človek mislil, g. kmetijski minister ni dobil nič manj kakor 223 raznih nasvetov, po kterih naj bi se delala nova živinska sol. Komisija, ki je imela nalogo vse te nasvete pretresti, presoditi in izbrati najboljšo za državno in kmetijskega ministra porabo, je imela pri svojem delu težke križe. Kar se je bilo nasvetovalo v imenovani namen, ali ni bilo novo, torej že poprej zavrženo in za nerablivo spoznано, kar pa je bilo novo, že zopet ni bilo dobro, tako da konečno komisija ni mogla nobenega nasveta g. ministru v porabo in nagrado priporočati. Ta neuspešni izid sicer ne kaže, da bi bili Avstrijci posebno iznajdljivi, torej ne dela državi posebne časti, vendar ga razen g. kmetijskega ministra, potem udov solne komisije in onih 223 nasvetovalcev, ki so se zastoj za nagrado trudili, ne bo menda nihče obžaloval. Pačiti in kvariti sol za živinsko rabo je bila vsakako spaka, ki je imela le namen, braniti in ohraniti tako malo priljubljeno solno samotržje. Spaka lanske leto odpravljena se bi bila imela v novi obleki zopet povrniti in njena iznajdba še drago plačati. Pa naj nihče ne misli, da mi kmetovalcu in gospodarju soli za njegovo živino ne privoščimo; iz srca mu jo želimo in za veliko potrebo spoznavamo, da se mu ta sol brž ko brž dá, samo da poti, po kateri je ministerstvo dozdej to storiti hotelo, ne moremo odbraviti. Ministerstvo priznava, da je v povzdigo kmetijstva treba dati kmetovalcu in živinorejcu soli po nizki ceni, ministerstvo priznava, da se bo s to naredbo koristilo neposredno sicer le živinorejcu, posredno pa vendar tudi vsemu splošnemu občinstvu, a si vendar ne upa hoditi naravne poti in rabiti naravnih sredstev v dosego tega namena, dasiravno je že lanske leto samo pokazalo pravo pot in tudi že storilo prvi pravi korak, ko je jelo solno ceno zniževati. Namestu da bi si glavo belilo, kako bi se sol živini privoščena tako spačila, da bi si je ubožen človek ne mogel zopet v svojo porabo popraviti, naj raje solno ceno še dalje in še mnogo izdatneje zniža. Tako bo ob enem ustregla trem namenom: 1. dala bo živinorejcu navadne nepopačene soli po taki ceni, da jo bo lahko dajal svoji živini; 2. ubogemu ljudstvu, ktero je prejšnja leta moralo v slabih časih živini odtrgavati sol za svoj živež, ali pa svojo nezabeljeno jed tudi še neslano povzivati, odvzel se bo najteži in najmanj oprevideni davek na vsakdanji živež, pod kterim je toliko časa ječalo in trpelo, in 3. bo napravila država še zmerom dobro kupčijo in si ob enem izbrisala marogo nečlovečnosti in negospodarstva iz čela. Da se dá solna cena še mnogo mnogo in brez škode za državni žep

Po tem kratkem ovinku hajdiva naprej proti Mali strani. — Tekoj vidiva Malostranska mostovska stolpa. Veči je zidan v tistem času kakor Staromeški, nižji pa dolgo poprej. Med tema stolpoma stopiva na Malo stran, v mesto palač.

Mala stran je bila v prejšnjih časih veliko manjša kakor zdaj, tako da je Malteska cerkev, ki je zdaj v sredi, stala prej za mestnim zidom. Ko se je dvor l. 1482 iz že zadnjič omenjenega Kraljevega dvora preselil na Hradčane, so se tudi magnati jeli naseljevati na Mali strani, od tod tudi toliko palač. — Od mesta greva po „mostovski ulici“ do cerkve sv. Miklavža.

Ta cerkev je bila sezidana v gotiški šegi l. 1283, o husitskih časih je bila husitska, l. 1628 so jo dobili v roke Jezuiti, in ti so zidali 100 let na njej, da je postala tolika, kakor je zdaj, in najkrajšeja v vsej Pragi.

Zraven te cerkve stoji — deželna hiša. Sezidali so jo Jezuiti l. 1628. V tej hiši je deželna sodnja. — Peljam Te zdaj skozi Jožefove ulice na Waldsteinov (Wallensteinov) trg. Naj znamenitejša palača stoji tu, znamenita zaradi velikosti in ustanovnika Wallensteina, to je Walšteinoва palača. L. 1623 od znanega vojvoda na prostoru 20 družih hiš sezidana, se je do zdaj dobro ohranila. Tu se še vidi natlačen konj, kterega je jahal Friderik Waldstein v vojski pri Lützen. Od tod greva naprej mimo Windischgrätzove palače, da prideva do zavoda za slepe, kterega je ustanovil prof. Klar l. 1832. Zraven njega stoji poslopje c. kr. vojaškega zapoveljništva. Na tem mestu je stala neki prva hiša mesta Prage in sicer pristava Libušina (štev. 132).

Od tod greva po starih gradnih stopnicah na Hradčane, ki je kot mestna občina najmlajša med drugimi, ker je še le od Rudolfa II. ime mesta zadobila.

Najprvo si z vrha stopnic pogledava mesto, ktero skoraj celo vidiš in stopiva potem v mesto samo. Stare hiše po „zlatih ulicah“ Te ne bojo tako zanimivale, da bi ne silil hitro dalje v kraljevi dvor (burg). Kolikšen je, videla sva že iz mosta. In da je lepši od dunajskega se boš prepričal, ko ga boš natančno ogledal. Zgodovina njegova je v kratkem ta-le: V 9. veku je že stal tukaj grad českich vojvodov. Ko so pa Mongoli jeli nevarni posta-

jati, so jo morali vojvode obtrditi; kar se je storilo l. 1252 in pozneje za časa Otokarja l. 1278. Ta grad je pogorel l. 1316 in Karol IV. ga je l. 1333 zopet sezidal. Grad je 9. junija l. 1541 zopet pogorel. Od zdaj so ga popravljali več ali manj vladarji in še le Marija Terezija ga je sezidala tako kakoršen je zdaj.

Po najinem potu prideva k Hradčanskemu gospinskemu zavodu (Damenstift), kterega je ustanovila M. Terezija, in dalje k stolni cerkvi, ali metropoliti sv. Vida. Sv. Vencel je sezidal prvo kat. cerkev na tem mestu.

Spitihnév II. jo je podrl in sezidal več. Tudi ta cerkev je l. 1091 pogorela in bila v vojski proti Konradu iz Znajme l. 1142 čisto pokončana. Vladislav II. jo je zopet sezidal. Cesar Janez je položil temeljni kamen k stolni cerkvi, kakoršna je zdaj, in je oddal delo Mitiju žl. Arrasu, vendar se pa ni zgotovila dalje nego samo do presbiterija. — Sezidana je zdaj v staronemški šegi. Sezidana, če se to sme reči, ker ni upanja da bi bila v 50. letih popolnoma dokončana.

Stolp ima nekako čudno streho v primeri k celi cerkvi, ker je l. 1541, bila cerkev zopet pogorela in se zelo poškodovala. In od tega leta jej manjka največi del, ker se ni nikdar več sezidala popolnoma. Tudi l. 1757 jo je Prus zelo poškodoval. Kor cerkve je 157' dolg, z postranskimi oddelki pa 144', in 116' visok. Kapelice hranijo najlepše sponine nekdanje česke slave in nje zgodovine. Tako je postavim kapelica sv. Vencelna prepolna tacihi spominov. Na vratih njenih je levova glava z rinko, za ktero se ne neki držal vojvoda Vencel, ko ga je njegov brat Boleslav I. umoril. Stene te kapelice so bogato kinčane s českimi zlahtnimi kamni, tako da so z njih narejene podobo iz življenja Kristusovega in iz zgodovine Vencelneve. Te podobe so še iz časa Karola IV. V oltarji leže kosti sv. Vencelna, tako tudi njegova čelada in drateni sklep. Na drugem oltarju so shranjene relikvije, ktere je zbiral Karol IV. Tukaj je tudi shranjen leseni model stolne cerkve, sulica sv. Vencelna i. dr., tako da je po vseh kapelicah mnogo zgodovinskih spominov.

znižati, kažejo nam že drugodržavne soline, ki vse svojo sol po nižji ceni prodajajo, a vendar še dobro izhajajo. Ako je solna cena primerno znižana, ne bo treba več državnih nagrad za popačevanje in spremenjevanje kuhinjske soli v živinsko sol razpisavati, kajti umen gospodar se ne bo strašil stroškov in kupoval navadno sol za svojo živino, ker za to izdani denar ne bo mrtev ali izgubljen, ampak se mu bo izboljšane živinoreje zopet z obrestimi povračeval. Kar bo država za vsak cent soli manj stržila, to se bo poravnalo s tem, da bo neprimerno več soli prodala in tako po drugi pravičnejši poti zopet pridobila, kar jej bo vzela nižja solna cena. Da ta račun ni prazen ali goljufiv, uči nas skušnja pri mnogih drugih obrtniškkih in kupčijskih oddelkih. Naj tu spominjamo le na poštni štempelj, ki v sedanjih nizki normalni veljavi po 5 kr. državi ne prinaša manj dohodkov, kakor so jih dajali stari draži poštni štempelji po 15, 10 in 5 kr., ki je pa zaradi svoje nizke cene prometo neizmerno oživil in olajšal in postal prava dobrota za občinstvo, ki potrebuje pošte. Načelo, katero se je tu in še v mnogih drugih stvareh tako dobro obneslo, gotovo tudi skaže svojo moč pri znižani solni ceni, s katero naj nas ministerstvo brez premislekov in čem prej tem bolje osreči. — Solna komisija, ki je pretresovala omenjene nasvete o pačenji soli, je tudi temu načelu pritrdila in ministerstvu nasvetovala, naj pred vsem na to gleda, da bo znižalo solno ceno, posebno živinsko sol naj obdrži le še v plošah in le toliko časa, dokler se ne bo toliko znižala splošna solna cena, da bi si mogel brez škode živinorejec omisljevati navadne soli. Da bi se hitro vstreglo tako splošni želji in potrebi, in da bi se komisijni dobri nasvet ne porival toliko časa na dolgo klop čakanja, da bi se izgubil v ministerskih aktih!

Iz časopisja.

O zedinjenji Sloveniji piše nekdo iz Kranjske v graški „Volksblatt“ *) med drugimi takole: „Ko bi se narodno sorodni Slovenci v Istri, Stiriji, na Koroškem in Goriškem politično in geografično združili s Kranjsko, postalo bi to mogočno velikaavstrijsko zavetje, katero bi domači in zunanji Protiaavstrijci morali spoštovati, postala bi to trdnjava, ki bi se ne dala premagati. Kdor pa ima poleg Trsta tudi to trdnjavo, on ima tudi gospodarstvo v adrijskem morju! To je Napoleon I. prav dobro spoznal, zato je si je to trdnjavo napravil in stvaril skupino teh dežel, kolikor jih je skupiti mogel in jo je imenoval Ilirijo. Ako iz tega logično nazaj sklepamo, prihajamo do končnega spoznanja, da bi šlo adrijsko morje za Avstrijo prav lahko v pogubo, ako se ne bo posnemal Napoleonov izgled in se njegova trdnjava iznova napravila. — Nekteri se bojé, da bo ta skupina posredoma utegnila imeti slabe nasledke. Načela v takem zedinjenju izrečenega se bojé zaradi italijanskega oddelka na Tirolskem, zaradi Rusinov in celo zaradi Čehov. Pri vseh teh pak je geografična lega vsa drugačna kakor pri Slovenijcih. Slovenci so vsi v neposredni bližini okolo kranjskega središča in skupina vseh teh dežel bi bila le novo združenje po nenaravni ločitvi. Mi nečemo postavljati načela: vsa Avstrija naj se porazdeli popolnoma po narodnostih. Koliko držav bi potem nastalo iz zdaj združene Transilvanije? Ako pa ima narod vse pogoje za zedinjenje, in kjer bi bilo združenje zaradi zunanje brambe, katero bi dajalo veliki Avstriji, tudi za to preimenoitno važnosti, tam ne morejo drugi, ki se morejo samo na narodnost sklicavati, a jim je geografična lega in vse drugo, posebno pa velika Avstrija nasproti, staviti nikakoršne, le količakj opravičene tirjatve po narodnostni razredbi ni ne morejo iz zedinjene Slovenske ničesar zase izpeljavati.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 11. jan. [Izv. dop.] Iz zanesljivega vira sem izvedel, da je pri prošlem zasedanju kranjskega zbora v narodnem klubu dr. J. Bleiweis predlagal, da bi se v zboru resolucija ali ali vsaj adresa naredila, v kateri bi se kakor glavna točka svetilo: zahtevanje zedinjenja Slovencev. Pa padel je v klubu s svojim predlogom, in bilo mu je na voljo dano o tem „nevažnem (!)“ predmetu memogredno katero povedati, kar je tudi, kakor veste storil. Akoravno bi morali naši prvaki bolj energični biti, nego so, vendar še niso vsega tega krivi, kar se jim včasih očita. Glavna krivnja vsega tega je apatično in brez značajno ljubljansko filisterstvo, katero se rado večidel pod obliko rodoljubja leskeče. —

Iz Ljubljane, 12. jan. —r—. [Izv. dop.] So nekteri ljudje, kateri se hočejo na vsak način malo slovečega imena pridobiti. Ti se neznano veselé če vidijo v kakem devniku svoj ljubljenski naslov — pravilno, razprto in debelo tiskan. Tak je tudi eden naših nemškutarjev, znani g. E. Terpin, ali kakor se je iz glorie-polne dobe preslavne memorije ljubljanske in slavnega turničkovanja na Dunaji imenoval: Derpin. „Slov. Narodu“ je ta veleum v politiki in publicistiki dobroznan, kakor izvrsten poznavalec kauskega in družih zakanov; kakor je iz listnice bilo enkrat sprevetiti, je mož v svoji modri glavi mislil, da, ker je bila ga dvomljiva čast doletela, da je s svojo in svojih tovarišev memorijo svoje še bolj dvomljive govorniške urnosti pri ministru kazal, da je med ljubljanskimi nemškutarji ena glava, za več glav. Kako si ta v politični in drugi vednosti popolnoma nedolžen meščan domišlja, da ga mi Slovenci za jako nevarnega imamo, kaže neka „erklärang“ katero je v Tagblattu priobčil. Pravi tam, da so nekteri hudobni ljudje po Ljubljani vest raztrosili, da je on (Terpin) svoja plačevanja ustavil. Pravi dalje, da ima dober razlog izvir te iznajdbe in tega sovraštva iskati v eni klikki oseb, kateri mu slabo hoté in nalašč kredit škodujejo. — Jaz dobro vem, da je več ljudi to bravši raz-

zumelo pod njegovimi besedami: „ena klika“, slovensko stranko, Slovence v Ljubljani. Ne od Slovencev, temuč od nemškutarjev in „T—ovih“ bralcev sem tako razlaganje njegove nejasne besede čul. In morda ni nenaravno, da so tako umeli, kajti prvič to piše tisti Terpin, ki se je v novejšem času med nemškutarji v javnost vrnil in torej naravno ni brez političnih naspotnikov, drugič pa g. T. to piše v tisti list, kateri sam kliki potujčenih domačinov služeč, je nesramem dovolj, stranko, ki ima edina v narodu stalo, — navadno imenovati kliko. — Ravno ker poznamo ceno kredita za vsacega trgovca, ker vemo, da bi bilo tako škodovanje zlobno in ostre kazni vredno: ne moramo trpeti od nikacega g. Terpina, da bi s svojo temotno „erklärang“ le v kom budil sum, da se slovenska stranka s tacim orožjem bojuje. Iz vsega je videti, da nima g. Terpin nič pozitivnega, ker pravi, da bo še „zvedeti skušal“ in tožil. To je prav, to je prava pot! Pa posito — da bi bil res tisti človek, ki je (če je kdo!) raztrosil ono vest, slučajno Slovenec, poštenje bi moralo T. vezati, da tacega osebnega dejanja ne pripisuje, ne navali stranki na vrat. — G. Terpin je torej dolžan naravnost govoriti, naravnost povedati, da je meril na osebnega sovražnika, ne na politične naspotnike, kakor smo memorijenosilcem mi. Sicer pa moram reči, da je vsa stvar le obešana zastavica, pretirana stvar, iz morda skrivaj rojene muhe narejen slon in razkazovanje samega sebe, da bi se govorilo. Zakaj? — Jaz namreč dobro vem in pozvedel sem še nalašč, da te vesti, ktera je bila po njegovih besedah „razširjena na Ljubljani“, sploh ljudje še vedili niso, ter da so ravni taki, katerim bi ne bilo skrito ostalo, ko bi bila „cela klika širila“ — še le iz Tagblattu izvedeli. — Sicer pa naj mož le preiskuje in toži; kedar bo govoril, naj jasno govori. Sicer bo vselej dobil po prstih.

Moj dopis v št. 2 „Slov. Nar.“ je bil tako nesrečen, da ni milosti našel v učenih očeh g. Matevža Močnika, učitelja normalne šole šentjakobske. On je kot učitelj majhnih frkovčkov vaje govoriti zapovedalno: tako je le! Ker vidi, da so mu njegove ovčice vse pokorne in da se strahoma potuhnjejo če ktere ga srpo pogleda, misli je dobri možiček, da bo tudi mene v strašno grozo in v obupanje spavil, če pravi, da je „neumno“ kar jaz pišem. Sicer me malo prsti srbé, in skušnjave me obhajajo gosp. Matevža Močnika podučiti kaj je neumno, pa naj mu bo. Dovolj bodi če mu zagotovim, da si sicer ne domišljam niti genijalnosti niti ne posebno sijajne pameti, da pa kar se kapiteljna „neumnosti“ tiče brez strahu in lahko z vsacim Matevžem Močnikom na vago stopim.

Iz Slov. Bistrice, 11. jan. [Izv. dop.] Naša čitalnica je prav marljiva, zato se število njenih prijateljev od dné do dné množi. Včerajšnja beseda je privabila toliko občinstva, posebno iz mestne okolice, da ste bili obe čitalnici sobi prenapolnjene. Govori in izvrstno petje moškega četvero-speva je razveseljevalo zbrano množino, ki se je še le pozno po noči težko ločila od priljubljenega kraja. — Proti prošnji mestnega stareinstva, da naj bi se odtod prestavil farni kaplan dr. Šuc, vložila so pri ordinariatu protest in nasprotno prošnjo vsa tri dozda ustanovljena polit. kat. društva: v Cigelnici, Novi Vasi in Devinu. Pretekli četrtek je bil tukaj sam g. c. kr. okr. glavar iz Maribora, da je preiskaval, ali je res tako strašen razpor med ljudstvom. Prepričal se je pri tej priložnosti leliko, da, če je res kaka razdraženost, so tej krivi le tisti možje, ki bi morali skrbeti za javni red v svojih okrogih. — Prihodnjo nedeljo, 17. jan. je v naši čitalnici zopet beseda.

Iz Gornjiga grada, 8. jan. —s— V včerajšnji seji našega okrajnega odbora se je soglasno sklenilo, naj se deželnemu odboru v Gradcu, od njega razposlan poduk proti zedinjenju vseh Slovencev v eno politično skupino, nazaj pošlje. Debata je bila celo kratka, kajti vsi so bili le ene misli, namreč: da poduka v tej zadevi so izdatelji omenjene brošure potrebnejši, nego mi. Deželni odbor naj ne misli nas s takimi brošurami preveriti, če jih ravno na milijone razpošlje; ne prezira pa naj, da mi za slovenskimi taborji stojimo kakor kamenite skale. Priznavamo, da je naši deželi poduka treba, in hvaležni bomo vsakemu, torej tudi deželnemu zboru in odboru štirskemu, ako nam ga preskrbi. Po tem pa naj pušča, naj ne sega slavofigom časnikačem v njih rokodelstvo, ampak naj nam odpira narodne šole, naj nam daje narodne učitelje, naj nam ustanovlja narodne učilne zavode raznih vrst, naj nam da slovenski gospodarski list, ktere ga pa naj pišejo naši možje, ki poznajo naše potrebe, naše napake v gospodarstvu, našo zemljo in obnebe, in ki imajo srce in voljo res nam pomagati, kjer smo pomoči potrebni. Naj pa bo deželni odbor prepričan, da se s pisi kakoršne je bil ta „poduk“ spravlja še ob to malo zaupanje, kar ga je morebiti kje do njega bilo, in naj mu enkrat za vselej povemo, da mu bomo enake poskušnje vsegdar spodobno vrnili, ker nimamo večine, da bi ga vprašali, s kako pravico se je on lotil tako abotnega dela in trošil zanj deželni denar, ki bi imel tisoč in tisoč mestov, kamor obrnen bi vsaj nekoliko obresti donášal.

Politični razgled.

Notrajna politika ima zdaj še božične praznike. Sem ter tje se sliši, kaj je ta minister rekel temu možu ali društvu, črhne in dementuje se o prihodnjih predlogih državnemu zboru, nekoliko viših uradnikov se je našlo, drugi se še iščejo, častniki, ki niso v dejanski službi, dobili so povelje, oglasiti se v deželno brambo, „Obrana“ ne sme v Prago, kjer je dr. Huleš postal zopet županov namestnik, sicer pa je vse mirno in tiho, kakor da bi živeli v okoliščinah, kjer ljudem sadje neposredno v usta raste. Opomniti je le, da galsiki časniki trdijo, da bi utegnili poljski poslanci državni zbor zapustiti, da česka opozicija raje krepkeja kakor slabeja postaja in da se bodo bojda v Pesti združile vse opozicijske stranke, da zmagajo pri volitvah v državni zbor, in da bo dobil Skene na svojo interpelacijo zaradi Dalmacije odgovor, da se vladi zdi, da je že ustava rešila dalmatinsko vprašanje, t. j. Skene ne bo dobil odgovora.

*) Če tu navajamo iz „Volksbl.“ stavek, ki govori za naše namene, nikakor ne prekleujemo, kar smo trdili, da namreč imenovani list še češče piše proti zedinjenju in donša članke, katerim bi g. Dežman tekoj odprl predele svojega lista, ko bi ne bil tako strašansko enostranski, da ne bi mislil, da katoliški list ne more pisati proti Slovincem in bi g. D. bral tudi „Volksbl.“ Vredn.

Iz Hermanstadta se naznanja prav zanimljiv opozicijski glas: Vsi romanski volilci so v začasem zboru 9. t. m. v zapisniku izrekli, da se ne bodo vdeležili volitev za ogerski državni zbor. Dosedanji ogerski zbor je imel le pravico opraviti svoj posel pri kraljevem kronovanju; vrejata razmere med Ogorsk in Erdeljsko pa ima pravico le erdeljski deželni zbor.

Beligranski "Vidovdan" pripoveduje iz Albanije o boju med Turki in Krščani. Mrtvih je neki 60 ostalo. Ta tepež bi utegnil imeti svoje važne nasledke!

Le malo vrstic bo zadostilo pokazati razmere, v katerih je zdaj Avstija s Prusijo. Uradna "Corr. de Berlin" piše: "Pruski listi so evropskemu občinstvu le naznanili kopico dejanskih dogodov, ki so v rdeče-oplatičenih bukvah potrjene in ktere dokazujejo, da dunajska vlada dve leti sem ne more nehati, da ne bi rogovilila proti razmeram, ktere je določilo praško pomirje, t. j. da ne bi delovala proti evropskemu miru." Naj se dunajski dobro plačani listi še tako deviško nedolžno obračajo, to je brezdvombeno, da ste si Prusija in Avstija pes in mačka.

Po Italijanskem so se jeli razširjati tajni časopisi, ktere izdaja republikanska stranka. Enemu teh časnikov je ime: "La Republica".

Pariška konferenca nima kolikor je dozdaj znano še nobenega pozitivnega vspeha. Grški poslanec je tirjal, da ne bi imel samo pravice vdeleževati se le posvetovanja, ampak kakor Turčija tudi glasovanja. Pooblaščenec drugih vlad je to precej navskriž prišlo, ker so bojda menili, da je ta reč bila že popred dognana. Grški poslanec je to v Atene naznanil in pričakuje od svoje vlade odgovora, vendar se je v turek še seje vdeleževal. Podučeni krogi v Parizu pripovedujejo, da se bo tudi ta stvar lepo vravnala, in ostala brez resnih nasledkov. V zadnji seji so neki pooblaščenki sklenili, naj se ne gleda na grško tirjatev v tej zadevi, ko bi njen zastopnik od nje ne hotel odstopiti.

Francoski vojaški list piše: Naše vojne razmere nam dajo sposobnost vsem dogodbam postaviti se nasproti. Mi smo dandenes močni dovolj, da z vsemi vlastimi v soglasji živimo, pa tudi da se uspešno borujemo proti vsem, ki bi hoteli začeti krivično vojsko in bi nas tako silili, da še enkrat primemo za orožje.

Turško pobarvan telegram iz Carigrada pripoveduje, da so vsi udje začasne vlade na Kandiji vjeti, 4 ubiti in da so se zasačili vsi spisi in med temi mnogo dopisov, ki bodo marsikaj razodeli in nekterim na škodo.

Med tem, ko se v Parizu dela mir, pridno pripravljati Grčija in Turčija vsaka svojo vojsko. Turčija hoče postaviti ob romanski meji 10.000 vojakov, dve turški fregati z orožjem in strelivom ste odplule iz Tesalije, celo egipčanska armada se oborožuje in pobirajo vojaki v mali Aziji; Sadik Paša se ima denes v Pariz na pot napraviti, da bi vravnal nekatere finančne zadeve, kar je v navadni jezik prestavljeno toliko, kakor Sadik Paša gre v Pariz na posodo prositi. Grčija pa vrtnje svoje ladjostaje in po vsej deželi pridno vojake nabira. Stoječa vojska je vsak dan za vojsko pripravljena in nekoliko že ob mejah. Trdi se, da boste tudi dve danski fregati podpirale grško brodovje.

Brzjav naznanja iz Madrida: Ministerstvo opominja z okrožnico vse državljane, naj se vdeležijo volitev za ustavodajni zbor in naj vlado domoljubno (?) podpirajo; vlada iz nova krepko poudarja, da je njena želja, naj bi napravili ljudski zastopniki nov prestol z vsemi predpravicami (!) ktere bi storile nemogoče, da bi se delale stranke, a zopet povrnil red in trdno podprle svobodo.

Razne stvari.

* ("Triglava") ljubljanskega, pravijo, da bode potem ko nastopi zdani vrednik in lastnik odmerjeno mu po c. k. sodnikih kazni, vredoval g. Jak. Alešovec.

* (Ponarejanje bankovcev.) 11. t. m. se je v Ljubljani začela pravda zaradi ponarejanja papirnatega denarja. Da so zapeljevali k ponarejanju ali pa razširjevali ga, je obtoženih 48 ljudi. Povabljenih je 81 prič in sedem doktorjev bode tožene brnilo. Videti je torej da bo končna razprava več dni trpela. Iz tožnega lista povzamemo: Nek pekovski pomočnik, Janez Zupančič, je bil iz ječe v Planini, kjer je bil zaradi ponarejenega denarja v zaporu, ušel. Precej po njegovem ubegu so se po okolici pokazali napčni bankovci po 5 gold., po 10 in po 100 gold. Vsi ti bankovci so bili precej slabo narejeni s prosto roko. Preiskave sodniške so kmalu zasledile, da je cela družba udeležnikov in razširjalcev taci bankovcev. Nazadnje so tudi v Česenicah v hiši Jerneja Porente zasačili onega Janeza Zupančiča, kteri se je po dolgem tajejti nazadnje udal, da je on ponarejevalec. Vseh skupaj je izdanih in zdaj med ljudmi za 5100 gld.; kedar bo pravda končana, dopolnimo poročilo.

* (V ljubljanskem nemškem pol. društvu) je 11. t. m. govoril nek Pirker učitelj o tem, kakšne može ima Ljubljana voliti v mestni zbor. Mož pravi, da je taci zmerom meji, kteri so od "narodnega seplearstva (švindla) navdušeni", in trohnelo poslopje išče podpore med reakcijo. (O seplearstvu bi se dalo temu učitelju eno poglavje brati. O družem delu tega stavka nočemo govoriti.) Ta Pirker dalje pričakuje da bode mestni zbor, to se ve da, nemški, ki pride iz teh volitev, svoj upljiv obračal na šole, da se mladosti iztrebijo "zavrtane ideje narodnosti." Reva ta Pirker! S svojim nemškutarenjem pri slovenskih svojih učencih, kakor ga skušnja uči, bankrotira, zdaj pa pričakuje, da mu bodo ljubljansko-nemški mestni očetje pomogli. Bomo videli, kaj bodo vsi skupaj opravili.

* (Štaj. dež. poslanec dr. Stremayr), Slovencem znan kot ne poseben prijatelj, o katerem smo kot glas tudi čuli, da je nam Slovencem enkrat pisal v imenu deželnega zbora, naj nikar "šuntarjev" ne poslušamo, ki hote zedinjenje Slovencev: ta mož se je vrnil iz Dunaja, kamor so ga bili prijatelji ministri poklicali, da bi mu mastno službo v ministerstvu notranjega

dali. Neke pogodbe je stavil pred vstopom v službo in pravijo, da jih t. ministerstvo prevzelo in spolnilo, da bi tako "organizatorno moč" dobilo.

* (Gimnazijski profesor g. Hrovat) pride iz Kranja v Celje, kamor pride iz Gradca tudi g. Hirsch (trd Nemec). G. gimn. profesor Wurme pride iz Kranja v Ljubljano, in suplent g. Rylski iz Ljubljane v Črnovce.

* (Nov tabor.) Iz dobrega vira se nam poroča, da namerjajo t. leto, kedar bo enkrat vreme za to, ljubomerski in ormuški rodoljubi tabor ormužkem okraji, slovenobistriški narodnjaki v Fravhaju, in Sevnški na čelu g. držazni poslanec V. Lenček pa v Sevnici sklicati. Kaj ne porečejo k tem 3 projektiranim taborom naši kranjski bratje, kteri ne vem ali medvedje ali polhovo spanje spe?!! —

* (Ljubomerska čitalnica) bo napravila do velike noči te veselice: 17. januarja: ples; 2. februarja: obletnica čitalnice, glediška igra; petje, govor in ples; 9. febr.: na pustni torek: šaljiva tombola; 14. febr.: tombola; 21. febr.: velika skupščina in volitev odbora; 28. febr.: tombola; 14. marca: glediška prestava.

* (Celjska in Ptujška čitalnica). V zadnji list se nam vrnila prav neljuba pomota. K sporočilu "iz Ptujške čitalnice" se nam v tiskarnici pritisnil odlomek, ki velja o Celjski čitalnici; to so stavki od i. Novi odbor itd. naprej. Pomoto popravljaje naznanjamo, da so bili v glavni skupščini celjske čitalnice 27. decembra 1868 za leto 1869 v odbor izvoljeni sledeči gospodje: g. dr. St. Kočvar za ravnatelja, g. Ivan Zuza za ravnateljevega namestnika, g. J. Levičnik za tajnika, g. F. Kapus za blagajnika, g. Gr. Jesenko za knjižničarja in gg. S. Posevnik, M. Ripel, And. Pina in Ed. Jeretin za posvetovalne može. Novi odbor je že izdal in razposlal sledeči načrt veselice: 17. januarja, ples; 2. februarja, beseda v spomin Vodnika, potem ples; 28. februarja, tombola; 14. marca, tombola; 11. aprila ples. Začetek vsega ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. Vsak torek je streljanje s pušicami na tarčo. Glediščne igre se bodo v posebnih listih oznanovale.

(Dunajska "Zukunft") priobčuje svojo pravdo, ktero je imela zaradi članka naslanjajočega se na v št. Lenartu pri sodnji narejen, po "Slo. Narodu" prvič razglašen protokol. Ker g. Jakob Cirkelbach, sodnik v št. Lenartu, v svojem, danajski deželni sodnji poslanem tožnem pismu razmere slovenske tako opisuje, da mora vsacega Slovenca nevolja obiti in se vprašati ali je to nalašč tako govorjeno, ali pa iz nevednosti, pride to pismo gosp. Cirkelbacha, in zlasti njegova neumna ekpektoracija o slovenskem jeziku v tem listu še na vrsto.

Tiskarna pomota: Zadnji sestavek pod glavnim naslovom: "Troje listov slovenskih zadevah" mora imeti napis II. Slovenci in Nemci. Ravno tako naj bere v istega sestavka I. oddelku, št. 3 na drugi strani v I. vrsti "dolžni ka" namesto "deležnika".

Dunajska borza od 13. januarja.

5%, metalike 80 fl. 65 kr.	Kreditne akcije 252 fl. 80 kr.
5%, metalike z obresti v maji in nov. 80 fl. 65 London 119 fl. 75 kr.	
5%, narod. posojilo 65 fl. 15 kr.	Srebro 117 fl. 85 kr.
1860 drž. posojilo 92 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 07 $\frac{1}{2}$ kr.
Akije narod. banke 687 fl. — kr.	

Poslano.

"Slov. Narod" priobčuje v svojem letošnjem 2. listu 5. jan. t. l. "izv. dop." iz "Savinske doline", ter pripoveduje na široko o izključbi treh gimnazijalnih dijakov iz celjskega dijaškega semenišča. Dopisovalec menda ni bil o tem, o čemur poroča, prav podučen, ali pa je nalašč resnici nekaj lažnjivega pritaknil in v članek svoj marsikaj napetnega, krivega in pometnega vpletel. Da se gola resnica spozna, naj "Slov. Narod" in njegovi čitatelji tudi popravilo berejo in še le potem — sodijo.

Res je, da so bili trije semeniščani izključeni, — pa ne koj na vrat na nos, ampak dovoljeno jim je, do konca tekočega šolskega tečaja v semenišču ostati, — a ne, kakor popisnik pravi, "ker so se predrznili, na prvo letošnjo veselico v čitalnico k slovenski igri iti", ampak ker so se sploh proti semeniškim, vsem drugim zavodom enakim postavam med kterimi je ena prvih in najvažnejših: pokorščina, zagrešili. Ni toraj čitalnica kriva, da oni dijaki semenišče zapustiti morajo, ampak sama nepokorščina, ktera bi jim bila v ktere koli drugej reči, ravno tiste nasledke na glavo nakopala. — Da se dopisovalcu dijaki in njih starši smilijo, je prav in lepo; pa pomisliti mora prvič: da semenišče ni samo ko nvik t ali rejenišnica, ampak "po nameri vtemeljivca, rajnega našega Slomška", samega (St. Andrae detto 13. avg. 1863 Nr. 4365/4 p. I. "Institut, das den Nachwuchs des Clerus bezweckt" . . . in . . . "das eine Pflanzschule sittenreiner, ausgezeichnete Seelsorger sein sollte"; — pomisliti mora drugič: da se od mladenčev semeniščuov, kteri hišne postave za "krivico" drže, nika ne more pričakovati, da bi v teološkem semenišču in pozneje v duhovskem stanu poklicu svojemu zadostovali; — pomisliti mora slednjič: da ne more nikakor "v tem dejanju kako narodnemu duhu sovražno postopanje biti", ker gotovo vsakdo vé, da ni ne Slomšek, niti kdo drugi še kedaj izrekel, "da se dijaki, kteri se narodne čutijo, v zavodu ne smejo trpeti; to vedó tudi semeniščani sami prav dobro, kajti kaj takega bilo bi gori omenjenemu namenu semenišča gotovo ravno nasproti! Da, dijaki sami zamorejo pričati, da se jim o pravičnih, tudi narodnih rečeh, niso nikdar ne na gimnaziji, ne v semenišču kakšne overe stavile; morajo pa tudi priznati, da jim gre, enkrat v semenišče sprejetim, se vsem!, po postavah drugih enakih zavodov osnovanim postavam voljno in pokorno podvreči. Koga postave oprostiti, menim, gre le postavodajavcu; samega sebe dispensirati brez pravičnega vzroka pa je bila in bo vselej krivica. Ne dvomin pa, da se bode mil. knezoškof, kot postavodajavec k. š. dij. semenišča pri posebnih prilikah tudi te svoje pravice radi poslužili! — To v popravilo "izv. dop. iz Savinske doline" in — prijazno pojasnenje. —

V Celji 10. jan. 1869.

Ivan Krušič,
ravnatelj k. š. dijaškega semenišča.